

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

EUROPSKI SUD ZA LJUDSKA PRAVA

PRVI ODJEL

PREDMET GRUBIĆ protiv HRVATSKE

(Zahtjev br. 5384/11)

PRESUDA

STRASBOURG

30. listopada 2012.

Ova presuda će postati konačna pod okolnostima utvrđenim u članku 44. stavku 2. Konvencije. Može biti podvrgnuta uredničkim izmjenama.

U predmetu Grubić protiv Hrvatske,

Europski sud za ljudska prava (Prvi odjel), zasjedajući u vijeću koje čine:

- g. Anatoly Kovler, *predsjednik*,
 - gđa Nina Vajić,
 - g. Peer Lorenzen,
 - gđa Elisabeth Steiner,
 - g. Khanlar Hajiyev,
 - g. Linos-Alexandre Sicilianos,
 - g. Erik Møse, *suci*,
 - i g. Søren Nielsen, *tajnik Odjela*,
- nakon vijećanja zatvorenog za javnost 9. listopada 2012. godine,
donosi sljedeću presudu koja je usvojena tog datuma:

POSTUPAK

1. Postupak u ovome predmetu pokrenut je na temelju zahtjeva (br. 5384/11) protiv Republike Hrvatske što ga je dana 30. prosinca 2010. godine hrvatski državljanin, g. Ognjen Grubić („podnositelj“) podnio Sudu na temelju članka 34. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda („Konvencija“).

2. Podnositelja je zastupala gđa V. Drenški Lasan, odvjetnica iz Zagreba. Hrvatsku vladu („Vlada“) zastupala je njena zastupnica, gđa Š. Stažnik.

3. Dana 9. lipnja 2011. godine Vlada je obaviještena o prigovorima koji se odnose na zakonitost podnositeljevog pritvora od 16. ožujka do 8. rujna 2010. godine. Odlučeno je i da će se istovremeno odlučiti o dopuštenosti i osnovanosti zahtjeva (članak 29., stavak 1.).

ČINJENICE**I. OKOLNOSTI PREDMETA**

4. Podnositelj je rođen 1972. godine i živi u Zagrebu.

5. Dana 8. svibnja 2006. godine podnositelj je uhićen pod sumnjom da je počinio oružane pljačke.

6. Dana 11. svibnja 2006. istražni sudac Županijskog suda u Zagrebu donio je odluku o provođenju istrage u vezi sa sumnjom da su podnositelj i još šest osoba, djelujući kao organizirana zločinačka skupina, počinili više oružanih pljački, teških ubojstava i pokušaja teških ubojstava.

7. Podnositelj je tijekom istrage bio pritvoren temeljem članka 102., stavka 1., točke 3. i 4. Zakona o kaznenom postupku (opasnost od ponovnog počinjenja djela i težina optužbi).

8. Dana 7. svibnja 2007. godine Ured za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta Državnog odvjetništva (dalje: Državno odvjetništvo) podigao je optužnicu pred Županijskim sudom u Zagrebu protiv podnositelja i još šest osoba da su se udružili radi počinjenja oružane pljačke i teškog ubojstva.

9. Podnositelju je produljen pritvor i on je u njemu ostao sve vrijeme tijekom suđenja.

10. Dana 17. travnja 2009. godine izvanraspravno vijeće Županijskog suda u Zagrebu produljilo je podnositelju krajnji zakonski rok pritvora temeljem članka 109., stavka 1., točke 5. Zakona o kaznenom postupku za daljnjih šest mjeseci. Ta se odluka temeljila na članku 28., stavku 3. Zakona o Uredu za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta, koji u predmetima korupcije i organiziranog kriminaliteta predviđa mogućnost produljenja krajnjeg roka trajanja pritvora za daljnjih šest mjeseci.

11. Dana 21. travnja 2009. godine Županijski sud u Zagrebu proglasio je podnositelja krivim za oružanu pljačku i teško ubojstvo i osudio ga na kaznu dugotrajnog zatvora u trajanju od trideset godina. Istoga dana je izvanraspravno vijeće Županijskog suda u Zagrebu naložilo odvođenje podnositelja u zatvor temeljem članka 102., stavka 4., Zakona o kaznenom postupku. Mjerodavni dio odluke glasi:

„Okrivljeni Ognjen Grubić nalazi se u pritvoru koji mu je produljen rješenjem ovog suda....od 17. travnja 2009 godine.

Okrivljeni je osuđen na jedinstvenu u kaznu dugotrajnog zatvora u trajanju od 30 godina.

Temeljem odredbe članka 102., stavak 4., Zakona o kaznenom postupku pritvor protiv okrivljenika će se uvijek odrediti kada mu bude izrečena kazna zatvora od pet godina ili teža.

...“

12. Dana 21. rujna 2009. godine podnositelj je uložio žalbu Vrhovnom sudu Republike Hrvatske protiv prvostupanjske presude.

13. Dana 6. studenog 2009. godine izvanraspravno vijeće Županijskog suda u Zagrebu produljilo je podnositelju pritvor za daljnjih devet mjeseci, temeljeći svoju odluku na članku 109., stavku 2. Zakona o kaznenom postupku. Mjerodavni dio odluke glasi:

„Nepravomoćnom presudom ovog suda od 21. travnja 2009. godine....optuženi Ognjen Grubić oglašen je krivim zbog učina kaznenih djela iz članka 218., stavka 2. [KZ]...te osuđen nakaznu dugotrajnog zatvora u trajanju 30 (trideset) godina....

Optuženi Ognjen Grubić nalazi se u pritvoru na temelju rješenja....od 21. travnja 2009. godine..iz razloga u članku 102. stavak 4. ZKP, a koji pritvor mu teče od dana 08. svibnja 2006. godine.

...

člankom 109. stavak 2. ZKP određeno je da se u predmetima u kojima je donesena nepravomoćna presuda ukupno trajanje pritvora do njezine pravomoćnosti može produžiti za jednu četvrtinu kada pritvor može trajati najdulje 3 (tri) godine, ako se za kazneno djelo može izreći kazna dugotrajnog zatvora.

Kako se sukladno navedenom članku rok trajanja pritvora iz članka 109. stavak 1. točka 5. ZKP, protiv III optuženog Ognjena Grubića može produžiti za još 9 (devet) mjeseci, to je valjalo riješiti kao u izreci rješenja.“

14. Dana 18. studenog 2009. godine podnositelj je uložio žalbu protiv navedene odluke, tvrdeći da mu, prilikom produženja pritvora, nije bila dana prilika da bude saslušan te da odluka kojom mu je pritvor produžen nije dovoljno obrazložena.

15. Vrhovni sud je odbio podnositeljevu žalbu 25. studenog 2009. godine. Mjerodavni dio odluke glasi:

„Optuženik se nalazi u pritvoru od 8. svibnja 2006. godine, tako da mu je maksimalno trajanje pritvora po odredbi čl. 109. st.1. toč.5. ZKP isteklo 8. svibnja 2009. godine, nakon čega je sud prvog stupnja produžio trajanje pritvora temeljem odredbe čl. 28. st.3. Zakona o uredu za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta...za još šest mjeseci odnosno do 8. studenog 2009. Pobjinim rješenjem trajanje pritvora optuženiku je produženo na temelju čl. 109. st. 2. ZKP za jednu četvrtinu, dakle za još devet mjeseci, tako da, temeljem ove odredbe pritvor može trajati do 8. kolovoza 2009. godine.“

16. Dana 16. prosinca 2009. godine Vrhovni sud je odbio kao neosnovanu podnositeljevu žalbu protiv prvostupanjske presude.

17. Dana 24. lipnja 2010. godine podnositelj je uložio daljnju žalbu Vrhovnom sudu protiv njegove presude od 16. prosinca 2009. godine.

18. Dana 6. kolovoza 2010. godine izvanraspravno vijeće Županijskog suda u Zagrebu produžilo je podnositelju pritvor temeljem članka 109. stavka 4. Zakona o kaznenom postupku za daljnja tri mjeseca. Mjerodavni dio odluke glasi:

„Vrhovni sud...je presudom od 16. prosinca 2009. godine.....potvrdio presudu ovoga suda od 21. travnja 2009. godine...u dijelu u kojom je III optuženi Ognjen Grubić proglašen krivim....

Optuženi Ognjen Grubić nalazi se u pritvoru na temelju rješenja Vijeća Županijskog suda u Zagrebu od 6. studenog 2009. godine...kojim je produžen rok trajanja pritvora iz članka 109. stavak 1. točka 5. ZKP za još 9 (devet) mjeseci, stoga pritvor protiv ovog optuženika može trajati do 8. kolovoza 2010. godine.

S obzirom da je III optuženik osobno te putem braniteljice, ...podnio žalbu protiv presude Vrhovnog suda ...od 16. prosinca 2009. godine..., a imajući na umu zakonsku odredbu iz članka 109. stavak 4. ZKP i činjenicu da III optuženiku pritvor može trajati do 8. kolovoza 2010. godine, Vijeće je ocijenilo da su ispunjeni zakonski uvjeti za produženje pritvora u smislu članka 109. stavak 4. ZKP.“

19. Podnositelj je 17. kolovoza 2010. godine uložio žalbu protiv navedene odluke. Tvrдио je da je njegov pritvor bio nezakonit nakon 16. ožujka 2010. godine jer je temeljem članka 109., stavka 4. Zakona o

kaznenom postupku trebao trajati najdulje tri mjeseca nakon donošenja presude protiv koje je bila dopuštena žalba. Istaknuo je da je presuda Vrhovnog suda, protiv koje je bila dopuštena žalba, donesena 16. prosinca 2009. godine te da je stoga njegov pritvor trebao trajati samo do 16. ožujka 2010. godine.

20. Vrhovni sud je odbio njegovu žalbu dana 25. kolovoza 2010. godine. Mjerodavni dio odluke glasi:

„Prema podacima u spisu predmeta, optuženik se nalazi neprekidno u pritvoru od 8. svibnja 2006. godine. Rješenjem Županijskog suda u Zagrebu od 6. studenog 2009. godine.....optuženiku Ognjenu Grubiću produženo je trajanje pritvora za 9 mjeseci, tako da je po tom rješenju pritvor mogao trajati do 8. kolovoza 2010. godine. Drugostupanjska presuda po ovome sudu donesena je 16. prosinca 2009. godine. Prema odredbi čl. 109. st. 4. ZKP-a, propisano je da od dana donošenja drugostupanjske presude protiv koje je dopuštena žalba, a što je u konkretnom predmetu slučaj, pritvor može trajati do pravomoćnosti presude, ali najdulje 3 mjeseca. Međutim, kako navedeni podaci u spisu predmeta ukazuju da je prvostupanjska presuda i drugostupanjska presuda protiv koje je dopuštena žalba (a koja je podnesena u konkretnom predmetu) doneseno unutar trajanja roka pritvora iz čl. 109. st. 2. ZKP-a, te prema odredbi prethodno citiranog čl. 109. st. 4. ZKP-a ukupno trajanje pritvora, prema zaključku sjednice kaznenog odjela Vrhovnog suda Republike Hrvatske od 23. ožujka 2006., može se produljiti nakon proteka roka iz čl. 109. st. 2. ZKP-a, što znači u konkretnom kaznenom predmetu nakon proteka roka 8. kolovoza 2010., a ne kako se to ističe u žalbi optuženika od donošenja drugostupanjske odluke. Na taj način svi optuženici, neovisno o tome kada je donesena drugostupanjska presuda, dovedeni su u jednak položaj.“

21. Dana 3. rujna 2010. godine podnositelj je podnio ustavnu tužbu Ustavnom sudu Republike Hrvatske, protiv odluke Vrhovnog suda, ponavljajući da je njegov pritvor nakon 16. ožujka 2010. godine bio nezakonit.

22. Dana 8. rujna 2010. godine Vrhovni sud je, postupajući kao najviši žalbeni sud, odbio podnositeljevu žalbu protiv presude od 16. prosinca 2009. godine te je ta presuda kojom je osuđen postala pravomoćna.

23. Dana 23. rujna 2010. godine, Ustavni sud je, potvrđujući obrazloženje Vrhovnog suda, odbio ustavnu tužbu protiv odluke Vrhovnog suda od 25. kolovoza 2010. godine.

24. Dana 12. listopada 2010. godine podnositelj je podnio ustavnu tužbu Ustavnom sudu protiv presude Vrhovnog suda od 8. rujna 2010. godine kojom je presuda kojom je osuđen postala pravomoćna.

25. Postupak pred Ustavnim sudom još uvijek je u tijeku.

II. MJERODAVNO DOMAĆE PRAVO I PRAKSA

26. Mjerodavne odredbe Zakona o kaznenom postupku („Narodne novine“, br. 110/1997, 27/1998, 58/1999, 112/1999, 58/2002 i 62/2003 propisuju kako slijedi:

9. Osnove za određivanje pritvora

Članak 102.

“ ...

(4) Pri izricanju presude uvijek će se odrediti pritvor protiv okrivljenika kojem je izrečena kazna zatvora od pet godina ili teža kazna.“

Članak 109.

„(1) Do donošenja presude suda prvog stupnja pritvor može trajati najdulje:

1. šest mjeseci ako se za kazneno djelo može izreći kazna zatvora do tri godine;
2. godinu dana ako se za kazneno djelo može izreći kazna zatvora do pet godina;
3. godinu i šest mjeseci ako se za kazneno djelo može izreći kazna zatvora do osam godina;
4. dvije godine ako se za kazneno djelo može izreći kazna zatvora preko osam godina;
5. tri godine ako se za kazneno djelo može izreći kazna dugotrajnog zatvora.

(2) U predmetima u kojima je donesena nepravomoćna presuda, ukupno trajanje pritvora do njezine pravomoćnosti može se produžiti za jednu šestinu u slučajevima iz točke 1. do 3. stavka 1. ovoga članka, odnosno za jednu četvrtinu u slučajevima iz točke 4. i 5. stavka 1. ovoga članka.

(3) Vrhovni sud Republike Hrvatske može, na obrazloženi prijedlog državnog odvjetnika, u slučaju kada je prvostupanjska presuda ukinuta, u postupku za kaznena djela iz točke 1. do 3. stavka 1. ovoga članka, trajanje pritvora produžiti najviše do šest mjeseci, a za kaznena djela iz točke 4. i 5. stavka 1. ovoga članka, najviše za jednu godinu.

(4) Od dana donošenja drugostupanjske presude protiv koje je dopuštena žalba, pritvor može trajati do pravomoćnosti presude ali najdulje tri mjeseca.

(5) Okrivljenik koji se nalazi u pritvoru, a presuda kojom mu je izrečena kazna zatvora je postala pravomoćna, ostat će u pritvoru do upućivanja na izdržavanje kazne, a najdulje do isteka trajanja izrečene kazne.“

27. Mjerodavna odredba Zakona o Uredu za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta („Narodne novine“, br. 88/2001, 12/2002, 33/2005, 48/2005, 76/2007) propisuje kako slijedi:

Članak 28.

„(1) Rok zadržavanja osumnjičenika iz članka 98. Zakona o kaznenom postupku produžuje se na 48 sati.

(2) Sveukupni rok trajanja pritvora u prethodnom postupku, ako je istraga produžena (članak 204. stavak 1. Zakona o kaznenom postupku) može iznositi dvanaest mjeseci.

(3) Ako je u istrazi pritvor produžen prema odredbi prethodnoga stavka 2, sveukupni rok trajanja pritvora iz članka 109. Zakona o kaznenom postupku produžuje se za šest mjeseci.“

28. Mjerodavni dio smjernica donesenih na sjednici Kaznenog odjela Vrhovnog suda dana 23. ožujka 2006. godine (objavljenih na internetskoj stranici Vrhovnog suda pod brojem Su IVk-155/2006-1) glasi:

“...

I. Produljenje ukupnog trajanja pritvora po čl. 109. st. 2. i st. 3. ZKP-a

Ukoliko su prvostupanjska presuda i drugostupanjska odluka kojom je ukinuta prvostupanjska presuda donesene unutar trajanja roka pritvora iz čl. 109. st. 1. ZKP, ukupno trajanje pritvora može se produljiti po čl. 109. st. 2. ZKP, a nakon isteka ovog roka i po čl. 109. st. 3. ZKP.

Pri tome se ukupno trajanje pritvora po čl. 109. st. 3. ZKP produljuje tek protekom roka iz čl. 109. st. 2. ZKP, bez obzira da li je u ponovljenom postupku prvostupanjski sud donio novu prvostupanjsku presudu.

Maksimalno trajanje roka pritvora, u situaciji kada je donesena nepravomoćna presuda, određuje se prema kaznenom djelu za koje je optuženik presuđen, i to bez obzira da li je i iz kojih razloga državni odvjetnik podnio žalbu.

II. Računanje rokova trajanja pritvora u III Kž predmetima

Ukoliko su prvostupanjska presuda i drugostupanjska presuda protiv koje je dopuštena žalba, donesene unutar trajanja roka pritvora iz čl. 109. st. 1. ZKP, ukupno trajanje pritvora može se produljiti sukladno odredbi čl. 109. st. 2. ZKP. Nakon isteka roka pritvora iz čl. 109. st. 2. ZKP, pritvor se može produljiti po čl. 109. st. 4. ZKP.

Ukoliko su prvostupanjska presuda i drugostupanjska presuda protiv koje je dopuštena žalba, donesene unutar trajanja roka pritvora iz čl. 109. st. 2. ZKP, ukupno trajanje pritvora može se produljiti sukladno odredbi čl. 109. st. 2. ZKP. Nakon što protekne rok određen tim člankom, ukupno trajanje pritvora, može se produljiti po odredbi čl. 109. st. 4. ZKP, nakon proteka roka iz čl. 109. st. 2. ZKP.

Ukoliko je drugostupanjska odluka protiv koje je dopuštena žalba donesena unutar trajanja roka iz čl. 109. st. 3. ZKP, ukupno trajanje pritvora može se produljiti po odredbi čl. 109. st. 4. ZKP, nakon proteka roka iz čl. 109. st. 3. ZKP.

Ukoliko je drugostupanjska odluka protiv koje je dopuštena žalba ukinuta unutar trajanja roka iz čl. 109. st. 1. ZKP, ukupno trajanje pritvora može se produljiti po odredbi čl. 109. st. 2., a po isteku tog roka i po odredbi čl. 109. st. 3. ZKP.

Ukoliko je drugostupanjska odluka protiv koje je dopuštena žalba ukinuta unutar trajanja roka iz čl. 109. st. 2. ZKP, ukupno trajanje pritvora može se produljiti po odredbi čl. 109. st. 3. ZKP.

...”

29. Praksa Vrhovnog suda koja se odnosi na tumačenje članka 109. Zakona o kaznenom postupku razvidna je iz rješenja br. II Kž-427/09-5 i II Kž-323/22-3.

Mjerodavni dio rješenja br. II Kž-427/09-5 od 22. srpnja 2009. godine glasi kako slijedi:

„Vrhovni sud Republike Hrvatske, kao drugostupanjski sud, smatra da je prvostupanjski sud pravilno utvrdio da su u konkretnom slučaju ispunjene zakonske

pretpostavke za produljenje ukupnog trajanja pritvora protiv optuženog.....temeljem odredbe čl. 109. st. 2 ZKP, te je stoga ukupno trajanje pritvora osnovano produljio za daljnjih devet mjeseci.

...nepravomoćnom presudom Županijskog suda u Sisku od 7.svibnja 2008. godine.... optuženi...osuđen na jedinstvenu kaznu zatvora u trajanju od 20 godina. Ova presuda....potvrđena je presudom Vrhovnog suda Republike Hrvatske od 03. prosinca 2008. godine.. a na koju je optuženik....podnio žalbu.Prema odredbi čl. 102 st. 4 protiv optuženika je, a s obzirom na visinu izrečene kazne, obligatorno određivanje (odnosno produljenje) pritvora.

Optuženik je bio u pritvoru od 6. siječnja do 5. listopada 1992. godine (devet mjeseci) te nakon 1. ožujka 2007. godine. Najdulje trajanje pritvora [primjenjivo na njega] od tri godine temeljem čl. 109. st. 1.t. 5. ZKP trebalo je isteći 1. lipnja 2009. godine. Obzirom da je u ovom kaznenom predmetu optuženik, nepravomoćnom presudom, između ostalog, osuđen i zbog kaznenog djela teškog ubojstva za koje se može izreći kazna zatvora do dvadeset godina, to, prema odredbi čl. 109 st. 2 ZKP, sud može ukupno trajanje pritvora produljiti za jednu četvrtinu, dakle za daljnjih devet mjeseci.

Stoga je po ocijeni Vrhovnog suda Republike Hrvatske prvostupanjski sud zakonito i osnovano protiv optuženika produljio ukupno trajanje pritvora za devet mjeseci...

...

Neosnovani su žalbeni navodi kojima se optuženik poziva na odredbu čl.109 st 4. ZKP, smatrajući da je pritvor protiv njega trebalo ukinuti zbog činjenice da je od donošenja drugostupanjske presude protiv koje je dopuštena žalba proteklo više od tri mjeseca. Prema stajalištu Vrhovnog suda Republike Hrvatske, ukoliko su prvostupanjska presuda i drugostupanjska presuda protiv koje je dopuštena žalba donesene unutar trajanja roka trajanja pritvora iz čl. 109 st.1 ZKP, o čemu se u konkretnom slučaju radi, ukupno trajanje pritvora može se produljiti sukladno odredbi čl. 109 st. 2 ZKP, a nakon isteka tog roka, pritvor se može produljiti po čl. 109. st 4 ZKP.“

Mjerodavni dio rješenja br. II Kž-323/22-3 od 27. lipnja 2011. godine glasi kako slijedi:

„Temeljem odredbe čl.109. st. 2. zakona o kaznenom postupku („Narodne Novine“ broj 110/97., 27/98., 58/99., 112/99., 58/02., 143/02., 115/06., - dalje u tekstu: ZKP) optuženiku je nakon donošenja prvostupanjska nepravomoćne presude produljeno trajanje pritvora do 29. lipnja 2011. godine. Drugostupanjska presuda protiv koje je dopuštena žalba donijeta je 25. svibnja 2011.

Prema odredbi čl. 109.st. 4. ZKP od dana donošenja drugostupanjske presude protiv koje je dopuštena žalba, a što je u konkretnom predmetu slučaj, pritvor može trajati do pravomoćnosti presude, ali najdulje tri mjeseca. Kako su prvostupanjska i drugostupanjska odluka protiv koje je dopuštena žalba donesene unutar trajanja roka pritvora iz čl. 109. st. 2. ZKP, to prema navedenoj odredbi čl. 109. st. 4. ZKP trajanje roka pritvora se može produljiti tek nakon proteka roka iz čl. 109. st. 2. ZKP, što u konkretnom slučaju znači nakon proteka roka 29. lipnja 2011.

Prema tome kako, pritvor protiv opt. po čl. 109. st. 2. ZKP može najdulje trajati do 29. lipnja 2011., to je od toga dana rok trajanja pritvora prema odredbi čl. 109. st.

4. ZKP valjalo produljiti do pravomoćnosti presude, ali najdulje za najviše 3 mjeseca odnosno do 29. rujna 2011.“

PRAVO

I. NAVODNA POVREDA ČLANKA 5. STAVKA 1. KONVENCIJE

30. Podnositelj prigovara da je 16. ožujka 2010. godine istekao krajnji zakonski rok tijekom kojega je mogao biti pritvoren, te da je njegov pritvor nakon toga bio nezakonit. Poziva se na članak 5. stavak 1. Konvencije koji, u mjerodavnom dijelu, glasi kako slijedi:

“1. Svatko ima pravo na slobodu i osobnu sigurnost. Nitko se ne smije lišiti slobode, osim u sljedećim slučajevima i u postupku propisanom zakonom:

(a) ako je zatvoren u skladu sa zakonom nakon presude nadležnog suda;

...“

A. Dopuštenost

31. Sud primjećuje da ovaj dio zahtjeva nije očito neosnovan u smislu članka 35., stavka 3. (a) Konvencije. Nadalje primjećuje i da nije nedopušten ni po kojoj drugoj osnovi. Stoga treba utvrditi da je dopušten.

B. Osnovanost

1. Tvrđnje stranaka

32. Podnositelj tvrdi da je temeljem članka 109., stavka 4. Zakona o kaznenom postupku od 16. prosinca 2009. godine - kad je donesena drugostupanjska presuda protiv koje je bila dopuštena žalba - krajnji zakonski rok tijekom kojega je on mogao biti pritvoren istekao 16. ožujka 2010. godine, te da je nakon toga roka njegov daljnji pritvor bio nezakonit. Tvrdi da zaključci Kaznenog odjela Vrhovnog suda od 23. ožujka 2006. godine, a na koje su se pozvali domaći sudovi kad su produljivali njegov pritvor, nisu bili ni pravno obvezujući ni dostatno dostupni kako bi se izbjegla proizvoljnost.

33. Vlada tvrdi da je iz prakse Vrhovnog suda razvidno da odredbu članka 109., stavka 4. Zakona o kaznenom postupku treba tumačiti tako da dopušta produljenje pritvora za još tri mjeseca nakon isteka krajnjeg roka pritvora temeljem članka 109., stavaka 1. i 2. Zakona o kaznenom postupku. U podnositeljevu predmetu to je značilo da se pritvor mogao produljiti najdulje do 8. studenog 2010. godine, s obzirom na to da je rok za njegov pritvor temeljem članka 109., stavaka 1. i 2. Zakona o kaznenom postupku

istekao 8. kolovoza 2010. Godine. Po mišljenju Vlade, zaključci Kaznenog odjela Vrhovnog suda od 23. ožujka 2006. godine i praksa Vrhovnog suda razjasnili su sve moguće dvojbe glede tumačenja članka 109., stavka 4. Zakona o kaznenom postupku.

2. Ocjena Suda

(a) Osnove za lišenje slobode

34. Sud primjećuje da je od dana kada je odlučeno o optužbi, čak i ako je to odluka samo prvostupanjskog suda, okrivljenik u pritvoru „nakon osuđujuće odluke nadležnog suda“ u smislu članka 5., stavka 1. (a), (vidi *Solmaz protiv Turske*, br. 27561/02, stavci 24. do 26., 16. siječnja 2007.; *B. protiv Austrije*, 28. ožujka 1990., stavci 36.-39., Serija A br. 175. i *Kudła protiv Poljske* [VV], br. 30210/96, stavak 104., 2009).

35. Glede ovoga predmeta, Sud primjećuje da je Županijski sud u Zagrebu 21. travnja 2009. godine donio presudu kojom je podnositelja proglasio krivim za oružanu pljačku i teško ubojstvo te ga osudio na kaznu zatvora u trajanju od trideset godina. Stoga je od tog datuma osnova za podnositeljev pritvor presuda kojom je osuđen. Slijedi da ovaj predmet treba ispitati temeljem podstavka (a) stavka 1. članka 5., jer je razdoblje pritvora kojemu podnositelj prigovara uslijedilo nakon što je proglašen krivim 21. travnja 2009. godine.

(b) „Zakonit“ pritvor „u skladu sa zakonom propisanim postupkom“

(i) Opća načela

36. Dobro je utvrđena sudska praksa Suda temeljem članka 5. stavka 1., da svako lišenje slobode mora, uz to što spada u jednu od iznimaka navedenih u podstavcima (a)-(f), biti „zakonito“ (vidi *Saadi protiv Ujedinjenog Kraljevstva* [VV], br. 13229/03, stavak 67., ECHR 2008 i *M. protiv Njemačke*, br. 19359/04, stavak 90., ECHR 2009). Kad se radi o „zakonitosti“ pritvora, uključujući pitanje je li bio poštovan „zakonom propisani postupak“, Konvencija u biti upućuje na nacionalno pravo i postavlja obvezu da pritvor bude u skladu s materijalnim i postupovnim pravilima tog prava (vidi, između mnogo drugih izvora, predmete *Erkalo protiv Nizozemske*, 2. rujna 1998., stavak 52., *Izvjješća o presudama i odlukama* 1998 -VI; naprijed citirani predmet *Saadi*, stavak 67. ECHR 2008, *Kafkaris protiv Cipra* [VV], br. 21906/04, stavak 116., ECHR 2008 i *Schönbrod protiv Njemačke*, br. 48038/06, stavak 81., 24. studenog 2011.).

37. Ovime se prvenstveno traži da svako uhićenje ima pravnu osnovu u domaćem pravu, ali se to odnosi i na kvalitetu prava, za koje se zahtijeva da bude spojivo s vladavinom prava, pojmom sadržanim u svim člancima Konvencije (vidi *Stafford protiv Ujedinjenog Kraljevstva* [VV], br. 46295/99 stavak 63., ECHR 2002-IV i naprijed citirani predmet *Kafkaris*,

stavak 116.). „Kvaliteta prava“ u tom smislu podrazumijeva da kad nacionalno pravo dopušta lišenje slobode, ono mora biti dovoljno pristupačno, precizno i predvidljivo u svojoj primjeni kako bi se izbjegao svaki rizik proizvoljnosti (vidi predmete *Amuur protiv Francuske*, 25. lipnja 1996., stavak 50., *Izvešća 1996 -III*; *Nasrullojev protiv Rusije*, br. 656/06, stavak 71., 11. listopada 2007. i *Mooren protiv Njemačke* [VV], br. 11364/03, stavak 76., 9. srpnja 2009.). Standard „zakonitosti“ koji je postavila Konvencija traži da svo pravo bude dovoljno precizno kako bi omogućilo određenoj osobi - dajući joj, u slučaju potrebe, ujedno i odgovarajući savjet - da predvidi, u mjeri koja je u danim okolnostima razumna, posljedice koje neko djelovanje može povući za sobom (vidi predmete *Steel i ostali protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, 23. rujna 1998., stavak 54., *Izvešća 1998-VII* i *Baranowski protiv Poljske*, br. 28358/95, stavak 52., ECHR 2000-III).

38. Poštovanje nacionalnog prava nije međutim dostatno: člankom 5., stavkom 1. dodatno se traži da svako lišenje slobode bude u skladu sa svrhom zaštite pojedinca od proizvoljnosti (vidi, između mnogo drugih izvora, predmete *Winterwerp protiv Nizozemske*, 24. listopada 1979. godine, stavak 37., Serija A br. 33; naprijed citirane predmete *Saadi*, stavak 67. i *Mooren*, stavak 72.).

(ii) *Primjena ovih načela na ovaj predmet*

39. Sud bilježi da članak 109. Zakona o kaznenom postupku propisuje najdulje trajanje pritvora koje je dopušteno prije nego što osuđujuća presuda postane pravomoćna i ovršna. Tako stavci 1. i 2. propisuju opća pravila za izračun najduljeg trajanja pritvora, dok stavak 4. govori o pitanju najduljeg trajanja pritvora nakon donošenja presude po žalbi protiv koje je dopuštena daljnja žalba.

40. Sud prihvaća da izričaj članka 109. ostavlja određenu dvojbu o načinu izračuna najduljeg dopuštenog razdoblja pritvora kad je donesena presuda po žalbi. Uistinu, izričaj stavka 4. mogao bi se shvatiti kao da navodi na zaključak, kako to tvrdi podnositelj, da najdulje trajanje pritvora nakon što je donesena presuda po žalbi ne može premašiti tri mjeseca.

41. Međutim, svaki mogući nedostatak jasnoće glede najduljeg razdoblja pritvora ispravljen je podrobnim smjernicama donesenim na sjednici Kaznenog odjela Vrhovnog suda dana 23. ožujka 2006. godine.

42. Glede dostupnosti tih smjernica, Sud primjećuje da ih je Vrhovni sud objavio. Nadalje, isti je pristup potvrđen naknadnim odlukama Vrhovnog suda (vidi stavak 29. ove presude). Podnositelja je zastupala odvjetnica tijekom cijelog kaznenog postupka koji se vodio protiv njega, a od odvjetnice se očekuje da poznaje mjerodavnu sudsku praksu Vrhovnog suda. Sud stoga zaključuje da je praksa Vrhovnog suda koja je pojasnila način primjene članka 109. Zakona o kaznenom postupku bila dostupna podnositelju i da je primjenu te odredbe učinila dovoljno predvidljivom.

43. Sve odluke koje podnositelj pobija donesene su 2010. godine, dosta nakon što su usvojene dotične smjernice.

44. Odluke su bile u skladu s domaćim pravom, kako je to pojašnjeno u smjernicama Vrhovnog suda od 23. ožujka 2006. godine i njegovoj naknadnoj ustaljenoj sudskoj praksi. Sud nije našao ništa što bi ukazalo na to da je tumačenje domaćeg prava koje je dao Vrhovni sud bilo na bilo koji način proizvoljno.

45. Stoga nije došlo do povrede članka 5., stavka 1. Konvencije.

II. OSTALE NAVODNE POVREDE KONVENCIJE

46. Podnositelj prigovora temeljem članka 5. Konvencije zbog duljine svog pritvora i zbog činjenice da ni on ni njegova braniteljica nisu bili obaviješteni o sjednici izvanraspravnog vijeća Županijskog suda u Zagrebu od 6. studenog 2009. godine na kojoj mu je produljen pritvor. Također prigovara i temeljem članka 13. Konvencije da nije imao na raspolaganju nikakvo učinkovito pravno sredstvo za svoje prigovore koji se odnose na njegov pritvor i da ga Vrhovni sud, postupajući kao najviši žalbeni sud, nije osobno saslušao kad je odbio njegovu žalbu protiv osuđujuće presude.

47. U svjetlu svih materijala koje posjeduje, te u mjeri u kojoj su stvari koje su predmet prigovora u njegovoj nadležnosti, Sud smatra da ovaj dio zahtjeva ne upućuje na postojanje bilo kakve povrede Konvencije. Slijedi da je ovaj prigovor nedopušten temeljem članka 35., stavka 3. kao očigledno neosnovan, i da ga treba odbiti temeljem članka 35., stavka 4. Konvencije.

IZ TIH RAZLOGA, SUD JEDNOGLASNO

1. *Utvrdjuje* da je prigovor koji se odnosi na zakonitost podnositeljevog pritvora nakon 16. ožujka 2010. godine dopušten a ostatak zahtjeva nedopušten;
2. *Presuđuje* da nije došlo do povrede članka 5., stavka 1. Konvencije.

Sastavljeno na engleskome jeziku i otpravljeno u pisanom obliku 30. listopada 2012. godine, u skladu s pravilom 77. stavcima 2. i 3. Poslovnika Suda.

Søren Nielsen
tajnik

Anatoly Kovler
predsjednik